

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Факультет журналістики

Кафедра журналістики та нових медіа

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ЖАНР РЕПОРТАЖ У КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ
УКРАЇНЦІВ**

Використання чужих ідей, результатів
і текстів
мають посилання на відповідне
джерело

Пузій А. О.
(підпис студента) (ініціали, прізвище)

Здобувачки першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти,
групи ЖУРБ-1-21-4.Оз
галузі знань 06 Журналістика
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми 061.00.01 Журналістика
Пузій Анастасії Олександрівни

Науковий керівник: Петренко С. І.,
доцент кафедри журналістики та нових медіа,
доктор філософії з журналістики

Допускаю до захисту
перед ЕК І.В. Погребняк,
завідувач кафедри журналістики та
нових медіа

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДНИЦЬКО-ПРИКЛАДНОГО ПРОЄКТУ: РЕПОРТАЖ І СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНЦІВ	5
Становлення жанру репортажу в журналістиці.....	5
1.2. Особливості та види репортажів.....	7
Соціальні проблеми українців в умовах криз і війни та їх висвітлення журналістикою	11
Висновки до розділу 1.....	14
II. РЕПОРТАЖ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЖАНР ДЛЯ ВИСВІТЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНЦІВ	15
Теоретико-методологічні засади створення дослідницько-прикладного проєкту	
2.2. Особливості процесу створення репортажу: від підготовки – до етеру.....	16
2.3. Формати і контент репортажу.....	19
2.4. Інформативні засоби виразності.....	20
2.5. Сфера застосування та результати апробації.....	21
Висновки до розділу 2.....	22
ВИСНОВКИ.....	23
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	26
ДОДАТКИ.....	29
АНОТАЦІЯ.....	36

ВСТУП

Актуальність. Одним із найбільш популярних жанрів журналістики є репортаж. Повноту, емоційність та об'єктивність подій, що відбуваються, відображають за допомогою цього жанру. В умовах, коли українці систематично зіштовхуються з проблемами та конфліктами, а це – економічна нестабільність, соціальна нерівність, міграція, війна, репортаж є потужним інструментом для донесення суспільних проблем до широкої аудиторії.

Серед науковців постійно виникає дискурс навколо цього жанру, зокрема О. Бикова розкрила історичні особливості його функціонування [1], на теоретичних аспектах розвитку репортажу акцентує увагу М. Василенко [3], жанрову специфіку висвітлює С. Мовчан [15], особливості репортажів на практиці дослідив Б. Яцун [29], але в науковому просторі не вистачає розвідки, де репортаж представлено у світлі соціальних проблем українців.

Репортаж не тільки документує події, але й сприяє формування суспільної думки та спонукає до роздумів щодо переглянутого. Саме тому зазначена тема є актуальною і допоможе журналістам розв'язувати завдання ефективної та достовірної передачі соціально важливої інформації. Репортаж є журналістським жанром, який дозволяє оперативно і найбільш виразно подати суспільно значущу подію чи висвітлити гостру соціальну проблему, тому ми розглядатимемо жанр репортажу в контексті саме соціальних проблем українців, адже їх на тлі великої війни не стало менше, а навпаки – в рази збільшилося: додалися проблеми внутрішньо переміщених осіб, мешканців прифронтових та окупованих територій, соціального захисту військових, які отримали травми на війні, сімей загиблих військовослужбовців, осіб похилого віку, дітей-сиріт тощо.

Тож **об'єктом бакалаврської кваліфікаційної роботи** є жанр «репортаж» як засіб висвітлення соціальних проблем українців. **Предметом** – особливості жанру «репортаж» у контексті висвітлення соціальних проблем українців.

Мета бакалаврської кваліфікаційної роботи – дослідити теоретично й емпірично, як завдяки журналістським матеріалам у жанрі «репортаж» можна розкрити актуальні соціальні проблеми українців.

Для досягнення цієї мети нами поставлено такі **завдання**:

узагальнити інформацію щодо становлення журналістського репортажу;
схарактеризувати особливості та види репортажів;
дослідити соціальні проблеми українців у сьогоденні
створити дослідницько-прикладний проєкт «Жанр репортажу в контексті соціальних проблем українців»;
апробаційно перевірити проєкт.

Обрана нами тема бакалаврської кваліфікаційної роботи передбачає поєднання теоретичного вивчення проблеми (історичних, жанрологічних, журналістикознавчих аспектів тощо) з практичним втіленням засобами журналістики, і зокрема – в циклі репортажів. Відповідно, реалізація поставленої мети здійснюватиметься нами у форматі **дослідницько-прикладного проєкту «Жанр репортаж у контексті соціальних проблем українців»**.

Методи реалізації проєкту: *аналіз*, який допоміг розкрити соціальні проблеми людства у сьогоденні; *порівняльний аналіз*, завдяки якому було порівняно різні види репортажів; *спостереження* за створенням репортажів; *емпіричне дослідження* — створення власного журналістського матеріалу в жанрі репортажу на соціальну тему з дотриманням професійних стандартів; оцінка впливу репортажів на громадську думку.

Новизною є отримання результатів в процесі створення репортажів на соціальну тематику в реальній журналістиці.

Практична цінність полягає у глибшому розумінні, як репортаж як жанр впливає на формування суспільної думки щодо болючих соціальних питань; з якими проблемами нині зіштовхуються українці; які етапи проходять журналісти для того, щоб створити репортажі та як вони допомагають висвітлювати проблеми українського суспільства.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДНИЦЬКО-ПРИКЛАДНОГО ПРОЄКТУ: РЕПОРТАЖ І СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНЦІВ

Становлення жанру репортажу в журналістиці

Становлення репортажу у журналістиці відбувалось у кілька етапів, які пов'язані з розвитком друкованих засобів масової інформації та новаціями у цій сфері.

Поняття «репортаж» виникло у середині XIX століття. Воно походить з французької мови, де «*reportage*» означає передавати, повідомляти. Проте репортерство як явище виникає ще за часи античності. Прикладом цього є описи

Зі «Словника української мови» дізнаємося: «репортаж – інформація, повідомлення, розповідь про поточні події, що публікуються в періодичній пресі або транслюються по радіо і телебаченню» [17]. Його мета полягає у тому, щоб передати всі враження від події через органі сприйняття журналіста.

А. Івашук доповнює: «репортаж – найбільш розгорнутий та емоційний жанр серед інформаційних жанрів. Він потребує: 1) документальності, суворого дотримання фактів життя; 2) емоційності, особистого сприйняття події, уваги до подробиць, факту, явища. Інформаційний та естетичний потоки немов впливають між собою» [6, с. 514].

У проаналізованих джерелах міститься інформація про те, що репортаж створюється на основі п'яти основних відчуттів: дотику, запаху, зору, слуху, смаку. Головна мета жанру – викликати емоційний відгук у читача. Репортаж втрачає свою силу, якщо він перевантажений складними роздумами, важкими для сприйняття порівняннями чи заплутаними асоціаціями. Натомість він стає успішним тоді, коли читач відчуває, ніби особисто був на місці події, бачив і чув це явище очима та на слух.

¹ Геродот (Прізвисько – батько історії) – давньогрецький історик, один з перших вчених-мандрівників. Автор «Історії» в дев'яти книгах, присвячених опису греко-перських воєн.

Репортаж, як і сама журналістика, виникла із потреби оперативного інформування суспільства про події.

Початкові репортажі – публікації, які інформували аудиторію про перебіг судових процесів, парламентських обговорень, зборів та інших подій. Згодом їх почали називати «звітами». Натомість «репортажами» – публікації, що за змістом і стилем нагадують сучасні нариси. У європейській журналістиці «репортаж» використовується для позначення жанру, як відповідник українського варіанту «нарис», через що їхній підхід до фактів набув особливих рис.

У XV столітті на розвиток журналістики, зокрема репортажів

в
п
л
и
н
у
в

р Для європейської журналістики вагомим було XVIII століття, коли почали з'являться перші періодичні видання. У них фіксувались події зі слів очевидців та повідомлення від офіційних установ або джерел, що не мали емоційного забарвлення.

и Поява сучасного виду репортажу припала на XIX століття на тлі зростання інтересу суспільства до популяризації газет і новин в Америці, Великобританії, Німеччині, Франції. Журналісти того часу почали додавати у класні матеріали особисті спостереження, емоції та діалоги. В історії цей час – промислова революція та індустріалізація. Тоді у суспільстві зріс попит на ді

р

²Йоганн Гутенберг – німецький винахідник, першодрукар, ювелір.

³У 1792 році французький вчений Клод Шапп створив оптичний або семафорний телеграф, а у 1830-1832 роках Павло Шилінг винайшов електричний телеграф.

в

Під час воєнних подій репортаж став самостійним жанром, що поєднує спостереження, опис, емоційний вплив. Це прослідковується під час висвітлення Кримської війни або Громадянської війни в Сполучених Штатах Америки.

У XX столітті розвиток репортажів ґрунтується на появі великих інформаційних агенцій, як-от Associated Press, Reuters. На тлі соціальних проблем журналісти стають очевидцями історичних подій: революції, війни, природні катастрофи, тому фахівці все більше цікавляться репортажами та розвивають жанр [18].

З часом медійники починають шукати нові варіанти для жанру, тому виникає піджанр – літературний репортаж, у якому важливу роль відіграє стиль і авторський почерк [18].

Від другої половини XX століття починає функціонувати сучасний репортаж. Завдяки технологічному прориву репортажі з'являються на радіо, телебаченні та в інтернет-варіанті. З'являються нові форми: відеорепортажі, мультимедійні репортажі та фоторепортажі. Фахівці журналістики розуміють, що світ рухається вперед, тому і жанр повинен оновлюватися, тому працюючи у кризових зонах, журналісти проводять розслідування й інтегрують аналітичні елементи. Важливим аспектом всіх матеріалів стає об'єктивність і дотримання етичних норм [18].

У XXI столітті всі попередні здобутки цієї сфери розвиваються та оновлюються відповідно до умов середовища: цифровізація трансформує традиційні жанри та сприяє появі нових видів, форматів, технологій відповідно до новітніх мультимедійних форматів і конвергентних платформ.

1.2. Особливості та види репортажів

Проаналізувавши наукові та інтернет-джерела [1; 4; 6; 10; 12; 18;19;27;28], можемо визначити **види репортажів** у журналістиці:

інформаційний репортаж. Цьому виду притаманні оперативність подій, але без аналізу. Увага акцентується на ключових моментах, хронології дій і фактах. Сюди належать репортажі з відкриття закладів або культурних заходів;

аналітичний репортаж, який містить опис подій і детальний аналіз, зокрема –

причин і наслідків. Прикладом слугують репортажі про наслідки катаклізмів для людства;

проблемний репортаж, що використовуються для висвітлення певних проблем (екологічних, економічних, соціальних та інших). У ньому автор порушує й аналізує проблему та показує аудиторії контекст і позиції різних сторін ситуації. Такий матеріал може бути, до прикладу, про проблеми безробітних людей;

літературний або художньо-публіцистичний репортаж. Цей вид репортажу відображає авторський стиль журналіста, який використовує художні засоби для створення емоційного насичення та впливу на читача. Як приклад, може бути репортаж про подорож.

Отже, проаналізувавши наукові джерела, робимо висновок, що жанр «репортаж» еволюціонував від простого опису подій – до складного журналістського жанру. Сьогодні в ньому поєднуються факти, емоції, авторське бачення, текст і зображення. Він залишається одним із найпопулярніших способів висвітлення реальності та дає змогу читачам побувати на місці подій.

Наукові джерела містять інформацію про **формати репортажів**, які мають свої особливості – *телевізійні, радіо, пресові*. Далі розглянемо кожен з них.

За інформацією Ю. Коваленко **телевізійний репортаж** – це подія, яку транслюють у прямому етері. Це можуть бути урочисті події; свята; змагання та інше) [8, с. 202]. Науковиця зазначає: «репортажність трактують як «іманентну (внутрішньо притаманну), природну властивість телебачення», а репортаж — як «найпоширеніший, дієвий, провідний жанр тележурналістики»» [8, с.185]. Це дослідження містить інформацію щодо класифікації телевізійних репортажів

Класифікація телевізійного репортажу

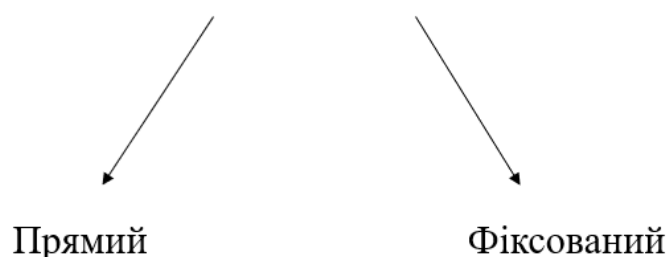

Рис. 1. Класифікація телевізійного репортажу за трансляцією.

Прямий телевізійний репортаж транслюється відразу на телеканал і його переглядають глядачі, натомість *фіксований* – показується у записі.

Ю. Коваленко [8] вказує на складники телевізійного репортажу: предмет зображення, тобто подія; авторське завдання, що полягає в оперативному та професійному висвітленні новини; методи відображення, а саме: 1) спостереження за подією; 2) аналіз вражень; 3) відтворення атмосфери побаченого.

Нині дослідники визначили такі **види репортажів**: *подієві, тематичні, художні, проблемні, спеціальні*.

Подієві репортажі знімаються планово, якщо про подію відомо завчасно, або оперативно, якщо стається несподівана або екстремальна подія. Сюди належать: військово-політичні, суспільні, резонансні, культурні, події. У цьому варіанті важливий не тільки перебіг подій, а й деталі, об'єкти та суб'єкти.

Тематичні репортажі націлені на глибоке розкриття певної теми.

Художні репортажі схожі на нариси. У них журналіст висвітлює культурну, літературну або мистецьку подію.

В аналітичному форматі знімаються *проблемні репортажі*. Тут фахівець демонструє причинно-наслідкові дії та зв'язок між ними.

Спеціальним є той репортаж, що подає відгук на значущу подію. Він знімається у публіцистичному стилі, за хронометражем – понад дві хвилини. Його показують після новинних програм [14, с. 14].

Для телерепортажу важлива сюжетна композиція, яка слугує його будовою. Якісно вибудованими кадрами вважаються ті, які потім не можна поміняти місцями без втрати якості чи сенсу. Сюжет репортажу повинен розвиватися послідовно: лід (експозиція); інтрига (зав'язка); передісторія (розвиток дії); кульмінація; коментарі, експертна оцінка (перипетії); підсумок (розв'язка). Щоб зробити один такий випуск, журналісту потрібно зібрати інформацію, відібрати основне, упорядкувати дані, проаналізувати все, створити сценарій, провести зйомку, змонтувати, начитати текст, титрувати тощо [14, с. 18-22].

Радіовиробництво та радіомовлення — це процеси, відповідно, створення аудіопрограм творчо-технічними засобами журналістики та їх передавання за допомогою електромагнітних хвиль, які транслюються передавальними пристроями та можуть прийматися необмеженою кількістю радіоприймачів [22, с.5].

За визначенням В. Лизанчука, *«радіорепортаж* — це жанр, у якому оперативно, документально, динамічно, емоційно з широким використанням звукового образу відображаються події реальної дійсності через безпосереднє сприймання автора, що переносить радіослухача на місце цієї події» [13, с.14].

Радіорепортажі можуть бути прямого включення або в записі. Змонтований репортаж науковці розподіляють за звуком — синхронний та німий, за варіантом викладу — коментований та некоментований.

Особливістю будь-якого радіорепортажу є звукове оформлення та подача. Завдяки цьому слухач уявляє всі події та їхні деталі: характер події або розповіді, асоціації та інше. Радіожурналіст повинен майстерно користуватися своїм природним інструментом — голосом. Ним він зможе донести інформацію до аудиторії та показати емоційну складову. Кожен фахівець розуміє, що перед написанням тексту для радіоновини чи радіопрограми, необхідно знати своїх слухачів: хто вони, що люблять, які слова розуміють. Відштовхуючись від цієї інформації, формулювати такі речення, які зрозуміє цільова аудиторія. Під час прочитання тексту вагому роль відіграють тон, динаміка (тембр), паузи тощо.

Репортаж може бути у *текстовому форматі*. Первинно він існував як пресовий, тобто друкувався у газетах і журналах, а з часом — трансформувався в електронні варіанти.

Текстовий варіант репортажу налічує аналогічні компоненти з іншими форматами: заголовок, лід, основний текст і підсумок — закінчення, але особливістю є те, що журналіст повинен акцентувати на світлинах з події та додавати текст для більшого роз'яснення ситуації чи події, що відображена на фото. Ілюстрації репортажу повинні бути якісними, чіткими та з вибудованим кадром.

Отже, за дослідженнями науковців, виділяємо такі характерні особливості репортажів [4, с. 10-11; 25]:

1) оперативність, динамічність, точність інформації, події або історії; поєднання художності з документальністю; присутність журналіста на місці події, який виконує роль учасника, коментатора, спостерігача використання в тексті дієслів у теперішньому часі;

5) використання прямої мови, діалогів (за потреби) при формуванні тексту репортажу;

6) збереження структури репортажу: заголовок, лід (вступ), розвиток подій, кульмінація, розв'язка (закінчення), додатково може бути бекграунд.

. Соціальні проблеми українців в умовах криз і війни та їх висвітлення журналістикою

Українці постійно перебувають у трансформаційній фазі та пристосовуються до нових реалій. Соціальні проблеми жителів країни формуються під дією внутрішніх і зовнішніх викликів. Опрацювавши наукові розвідки, виокремимо такі проблеми, як: війна, психічний і психологічний стан, економічне становище, соціалізація, соціальне забезпечення, медицина та здоров'я, освіта і працевлаштування, корупція та правова невизначеність.

Право на незалежність. Вивчаючи історію української землі від початку проголошення незалежності України, робимо висновок, що українці – народ, який постійно виборює власну свободу, незалежність і життя. Від 24.09.1991 року, коли Верховна Рада УРСР схвалила Акт проголошення незалежності України, українці доводять, що вони мають право на власні території, культуру, мову, ідентичність, звичаї та обряди, але сусідні країни протягом всього часу нав'язували власні наративи.

Війна. З 2014 року на Сході України у відповідь на агресію російського сусіда розгортається Антитерористична операція⁴, а з 2022 року – повномасштабне вторгнення Російської Федерації перетворюється у велику

⁴ Антитерористична операція на Сході України – АТО.

війну. Мешканці України щодня потерпають від дій країни-агресора: масові руйнування інфраструктури, житла, вимушена зміна проживання, все більша кількість ветеранів війни. Через це страждає як психічний, так і психологічний стан цивільних і військових: панічні атаки, розлади, депресія та інші захворювання.

Здебільшого *освітня система України* базувалась на давніх установах, нормативних актах і програмах. Тільки з 2019 року почались зміни та почала діяти Нова українська школа. Міністерство освіти і науки України про неї зазначає так: «Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки. Головна мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й уміння застосовувати їх у повсякденному житті». Ця реформа відбулась на підставі Закону України «Про освіту» від 25.09.2017 та Закону України «Про загальну середню освіту» від 2018 року. У ході Нової української школи вчителі повинні працювати за новими-сучасними підходами: вміти користуватися комп'ютером і програмами, володіти сучасними методиками та розуміти потреби учнів ХХІ століття. Проблемою є те, що змінились вимоги для вчителів, а фахівці залишаються ті самі. Цей фактор не до кінця дозволяє повноцінно використовувати вказівки Міністерства освіти та науки України, бо люди минулих поколінь не до кінця розуміють покоління А⁵: вони росли та виховувались у різних умовах, мали інші потреби, рутину та бажання [2].

Вища освіта України знаходиться в схожих умовах. Проте тут виникає ще більше проблем і запитань. Якщо раніше люди жили за сталими правилами: народились – дитячий садок – школа – вища освіта – робота, то зараз це вже не працює. Молоде покоління і в 20 років шукає себе: не знає, ким бути, хоче спробувати різні варіанти, тому вища освіта відходить на другий план. Тим паче, у сучасному середовищі є різноманітні курси, які тривають менше часу, але дозволять здобути знання для роботи та варіантів гідного заробітку. Крім цього, цифровізація дала поштовх для онлайн-заробітку та фрилансу. Такі умови праці

⁵ Покоління Альфа – діти, які народились після 2010 року.

приносять людям вищий заробіток, ніж державні установи. З цього виходить дефіцит робочих кадрів у країні та погіршення економічного становища. Також молоді фахівці зіштовхуються з тим, що для працевлаштування фірми, компанії чи установи шукають робітників з досвідом, а без цього критерію знайти місце роботи – важко, тому люди шукають побічні варіанти, які допоможуть їм вижити в світі [2].

У 2019 році планетою поширилась **пандемія COVID-19**, через неї люди світу залишались вдома та не соціалізувались. Це стало проблемою для багатьох галузей: освіти – дистанційне навчання знизило рівень знань учнів і студентів; зменшення робочих місць і призупинення роботи, а також взаємодія людей один з одним.

Щодо **корупції та правової системи**, дослідники провели розслідування. У ньому зазначили: «Корупція – зловживання державним службовим становищем з метою отримання особистої вигоди» [21]. За отриманими даними дослідження: найвищий рівень – політична корупція; на другому місці – повсякденна побутова корупція; на третьому – корупція в бізнесі. На це впливають такі показники, як [21]:

- 1) відсутність суворого покарання за корупцію;
- 2) нечесність влади;
- 3) звичка населення розв'язувати проблеми шляхом хабарів;
- 4) непрозорий процес прийняття рішень владою;
- 5) бюрократія;
- 6) низькі заробітні плати.

Проблеми переселенців також стали актуальними в ці часи. Проблеми внутрішньо переміщених осіб полягають у: втраті домівки та звичного способу життя, що спричиняє емоційне та психологічне виснаження; труднощах з пошуком житла, працевлаштуванням і доступом до соціальних послуг у нових громадах; дискримінації та упереджене ставлення з боку місцевого населення; недостатня підтримка з боку держави: бюрократичні труднощі, обмеженість

фінансової допомоги; інтеграції дітей у нові освітні заклади та адаптацією в новому середовищі.

Нині багато *військових, які вже травмовані війною*. Вони зіштовхуються з фізичними пораненнями, втратою кінцівок, інвалідністю, що вимагає тривалої реабілітації. Також у них є посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), депресія, тривожні розлади, які часто залишаються без належної психологічної допомоги. Крім цього, складність повернення до мирного життя та пошуку свого місця в суспільстві; проблеми з працевлаштуванням та дискримінація на ринку праці; недостатній рівень соціального захисту та медичного забезпечення.

Проблеми жителів прифронтових зон полягають у постійній загрозі життю через обстріли, руйнування інфраструктури, відсутність базових умов для життя; психологічному виснаженні, хронічному страху, особливо серед дітей; обмеженому доступі до медичної допомоги, освіти та соціальних послуг; відсутності стабільного джерела доходу, економічна ізоляція регіону; нехтуванні з боку держави — прифронтові села та міста часто залишаються поза увагою влади.

Висновки до розділу I

Війна породила багато проблем, на які люди не можуть повноцінно впливати та вирішувати. Ці соціальні проблеми диктує не журналістика, а саме життя ставить усіх перед фактом. Ми, журналісти, вже постфактум реагуємо та відповідаємо на ці соціальні проблеми, з якими зіштовхуються українці щодня.

РОЗДІЛ 2.

РЕПОРТАЖ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЖАНР ДЛЯ ВИСВІТЛЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНЦІВ

2.1. Теоретико-методологічні засади створення дослідницько-прикладного проєкту «Жанр репортажу в контексті соціальних проблем українців»

Як ми зазначили у вступі, наша бакалаврська кваліфікаційна робота є дослідницько-прикладним проєктом, що поєднує теоретичну та практичну частини. У цьому розділі ми торкнемося прикладних аспектів реалізації проєкту, опишемо власний досвід і спостереження репортерської діяльності в контексті актуальних соціальних проблем українців.

Основним місцем практичної реалізації проєкту було обрано Комунальне підприємство «ТелеРадіоСтудія "Бориспіль"» (ТРС «Бориспіль»). Це – медіапростір, створений для мешканців Борисполя і про них. Щодня журналісти ТРС «Бориспіль» інформують глядачів про події в громаді, розповідають історії про людей, які поруч, і своїми справами змінюють наше сьогодення та майбутнє.

Телеканал «Бориспіль» розпочав мовлення 31 травня 2007 року в кабельній мережі, а з 24 серпня 2019 року в ефірі на частоті 94,9 FM звучить радіо «Бориспіль ФМ». У межах реалізації нашого дослідницько-прикладного проєкту ми співпрацювали головним чином з командою Комунального підприємства «ТелеРадіоСтудія» «Бориспіль», будучи протягом певного часу одним з її членів.

Для створення репортажу є важливим: дослідження та збір інформації; перевірка фактів; інтерв'ювання; структура та композиція; стиль і подача; візуальні та аудіо елементи.

Перед початком створення репортажів було проаналізовано актуальні джерела та обрано їхній фокус. Темами репортажів стали події або проблемні питання, що хвилюють людей. У межах цього проєкту головними темами репортажів стали соціальні проблеми українців, спричинені та загострені повномасштабною війною. Ми проаналізували та виділили такі актуальні соціальні проблеми, як:

1) життя внутрішньо переміщених осіб в Україні та українських біженців за кордоном;

2) поховання загиблих героїв;

3) мінна безпека;

4) роль митців у сьогоденні.

Проблема переселенців є актуальною ще з 2014 року, коли українці локально відчували на собі воєнні дії. Вже тоді люди ставали переселенцями та шукали порятунку, хоча на той час в основному особи пересувалися в межах країни, а з початком повномасштабного вторгнення відбулася масова міграція громадян України за кордон. Українці почали шукати новий прихисток і спокійне життя, але, виїхавши в інші країни, не всі знали, що їм робити далі та хто зможе їх прийняти. Тому у проєкті є матеріали, присвячені цій темі.

Крім цього, війна забирає цвіт нації, який почесно проводжають в останню дорогу. Ця тема є соціально важливою і чутливо водночас. Вимагає витонченого, високоморального професіоналізму в мотиві, слові, дії. Цьому аспекту також присвячено відеорепортаж.

Воєнні дії окупантів несуть загрози життю цивільного населення, зокрема – через замінування територій. Правилами мінної безпеки повинен володіти кожен, тому нами було висвітлено й цю тему.

Незважаючи на воєнні події, у житті людей повинно залишатися місце для духовного розвитку, культури, що стає розрадою, дає натхнення навіть у страшні часи. Саме цьому аспекту присвячена творча зустріч із мисткинею під час культурної події.

2.2. Особливості процесу створення репортажу: від підготовки – до етеру

Першим етапом на шляху створення репортажу є *вибір актуальної теми*. Здебільшого тематику журналістських репортажів формують реальні події та/або гострі соціальні проблеми. Незважаючи на те, що в подієвій, репортажній журналістиці потрібно діяти дуже швидко, журналіст має зануритися в тему,

отримати максимум необхідної первинної інформації, щоб розуміти контекст і професійно діяти під час репортажних зйомок.

Оскільки репортаж – це подія, що відбувається тут і зараз, то журналіст не може заздалегідь скласти сценарій, проте репортажист повинен заздалегідь продумати всі можливі моменти, зокрема точно перевірити, чи відбудеться подія і де саме, хто її організатор, запрошені гості, з'ясувати деталі. Потрібно розуміти, що варто опитати різних відвідувачів заходу, як офіційних організаторів, учасників, так і присутніх на заході гостей і звичайних відвідувачів. Таким чином ми зможемо почути різні думки щодо події й отримати більш повну інформацію.

Підготовка сценарію для відеорепортажу – це ключовий етап у процесі створення якісного журналістського продукту. Сценарій визначає структуру, логіку подання інформації, темп та емоційне забарвлення сюжету. Репортаж як жанр передбачає фіксацію подій у реальному часі, тому ми писали сценарій, щоб він був достатньо гнучким, але водночас добре продуманим. Для кожного відео ми робили нотатки структури: початок – слова кореспондента, які вводили глядача у курс події, далі були основні кадри з самої події, також детальні фрагменти, які підсилювали інформацію заходу та передавали атмосферу.

Ми дотримувались таких основних етапів підготовки сценарію:

- 1) визначили тему та мету кожного з репортажів;
- 2) попередньо зібрали інформацію: опрацювали офіційні й інтернет-джерела щодо відомостей про головних дійових осіб, культурних діячів, подію та інше, про що йшлося у репортажах. Для точності інформації ми шукали інформацію мінімум на трьох ресурсах, якщо відомості сходились, то цю інформацію можна брати до уваги. Крім цього, питали безпосередньо у самих героїв або їхніх близьких, адже за полеглого героя та його особистість говорять його рідні та командир частини;
- 3) підготували сценарний план, тобто здійснили розкадрування (розписуються кадри, відеоряд), написали закадровий текст, діалоги. При цьому враховується можливість змін у ході зйомки, адже передбачити все в репортажній зйомці неможливо;

4) врахували нюанси: текст повинен бути лаконічним, емоційним, інформативним. Він не дублює картинку, а доповнює її, подає важливу інформацію та створює атмосферу.

Особливості сценарію у відео репортажах полягають у відтворенні та збереженні динамічності й актуальності. Репортаж відображає події, що відбуваються зараз або нещодавно, тому сценарій часто редагується в останній момент. Крім цього, журналіст часто мусить адаптуватися до несподіваних ситуацій на місці подій.

Під час зйомок репортажу акцент робився на візуальну складову. Ми з командою зосереджувались на тому, щоб відеоряд був інформативним, тому сценарій передбачав зйомку ключових моментів, крупних планів, реакцій. У репортажах важливо дати слово очевидцям, учасникам подій, експертам. Їхні коментарі – важлива частина сценарію. Через обмежений хронометраж, який сягає 2–5 хвилин, сценарій був чітким, без зайвої інформації.

Перед процесом зйомки ми перевіряли та готували обладнання: камера, мікрофони, штативи, акумулятори, карти пам'яті. Все має бути повністю заряджене та справне. Крім цього, при собі мали запасні елементи живлення та карти пам'яті.

Потім ми з командою ***заздалегідь прибували на місце події***, щоб оцінити ситуацію, вибрати найкращі ракурси, перевірити світло та звук. Інколи репортер може записати вступний або заключний фрагмент безпосередньо на місці події, але у випадку із загиблим героєм ми цього не робили, бо подія сама сказала за себе. Але вступні слова допомагають глядачеві краще зрозуміти локацію та зануритися в атмосферу.

Далі – сама зйомка. Оператор починає знімати загальні плани, які показують місце події в цілому, кількість людей, атмосферу. Це важливо для створення контексту. Після цього, фокус зміщується на деталі – обличчя, руки, предмети, вивіски, елементи одягу. Крупні плани додають емоційності та інформативності. Також знімається сама подія — виступи, дії, реакції людей. Оператор намагається зняти ключові моменти, що відображають суть події. Крім

цього, репортер проводить інтерв'ю з учасниками, очевидцями, експертами. Оператор фіксує це на камеру. Важливо зняти кілька дублів або попросити спікера повторити найважливішу думку для кращої якості. Оператор слідкує за світлом, звуком та фоном. Окрім основних подій, знімаються атмосферні шуми, наприклад, гамір натовпу, звуки транспорту та перебивки – короткі кадри, які можна використовувати для плавних переходів між сценами або приховати монтажні склейки, наприклад, руки, що щось роблять, або погляд у бік. Також важливо спіймати емоції людей – радість, смуток, обурення, зацікавленість. Це робить репортаж живим та зворушливим.

Весь основний процес – зона відповідальності журналіста. На його/її плечах лежать:

- точність і достовірність інформації;
- етичність поведінки під час зйомки – власної та знімальної групи.

Авторка цієї кваліфікаційної роботи дотримувалась етичних норм: вивчала, аналізувала та висвітлювала всі аспекти й бачення ситуації; не перебивала героїв; не узагальнювала; не робила нахил на власні думки, почуття, бачення ситуації та інші аспекти;

- комунікація з героями. Тут важливим є отримання згоди на зйомку, збереження приватності;

- підготовка сценарію, узгодження його з редактором;
- координація дій з оператором, режисером та монтажером.

Під час створення матеріалів журналістка виконувала функції кореспондентки, сценаристки і редакторки одночасно.

Після зйомки ми як журналістка у співпраці з монтажером відібрали найкращі фрагменти відео, редагували синхрони та шумові плани, а також написали фінальний закадровий текст з урахуванням монтажу, узгодили фінальну версію з редактором. Ми враховували те, що монтаж має бути динамічним, з переходами, що підсилюють логіку розповіді, і не затягнутим.

Підготовка до етеру включає фінальну перевірку фактажу, субтитрів, вставок і узгодження з розкладом етеру.

Якісний репортаж – це результат злагодженої роботи всієї команди: журналіст відповідає за зміст, комунікацію, ведення сюжету; оператор – за технічну реалізацію зйомки, якість кадру, звук; режисер – за організацію, логістику, контроль етапів; монтажер – за обробку матеріалу та цілісність відеоряду; редактор – за перевірку змісту, правки, фінальне затвердження. Без ефективної взаємодії та взаєморозуміння навіть хороша ідея може не реалізуватись. У варіанті етерів проєкту авторка роботи виконувала функції журналістки, режисерки та редакторки.

2.3. Формати і контент репортажу

У межах проєкту створено три текстових репортажі, які розкривають соціальні проблеми допомога біженцям за межами України. Про це йдеться у матеріалах «У Болгарії можуть перебувати українці, які оформили статус тимчасового захисту» та «У Варшаві люди відкривали свої домівки для біженців з України».

Одним із аспектів життя людей є подорожі. Про комфортні мандрівки йдеться у матеріалі «Подорож до Варшави крізь історію та сучасність завдяки комфорту міського транспорту».

Також у межах практичної реалізації дослідницько-прикладного проєкту в медіапростір вийшли п'ять відеорепортажей.

Цикл репортажів відкривав етер, присвячений боксеру Валерію Гудзю. Репортаж знімався 14 березня. Він був на честь всіх загиблих боксерів, а також у пам'ять про комбрига Валерія Гудзя. У сюжеті було представлено все дійство: близько 100 спортсменів-юнаків від 9 до 19 років.

Спочатку відео було показано світлини самого В. Гудзя, потім – кадри зі словами близьких людей боксера, зокрема дружини, сина, пресофіцера збройних сил України. Далі були епізоди з учасниками турніру, саме змагання та коментарі від молодих учасників поєдинку. Для того, щоб передати атмосферу, додавались шуми – гомін, відлуння. Такий етер допомагає прославляти бокс, а також не забувати про загиблих спортсменів.

Репортаж про почесні проводи героя в останню дорогу знімався про полеглого

захисника Вадима Борисенка. Зйомки такого характеру – тяжкі емоційно та психологічно, тому є найскладнішими для журналістів. Попри те, що журналіст – це професійна особистість, яка не має права включати свої відчуття у роботу, але попри все випадку залишається людиною, у якої є емоції. До таких зйомок не можна бути готовим і налаштовуватися на всі 100%. Але при цьому кореспонденту потрібно сфокусуватися на показі подій і керувати знімальною групою для якісного результату. Бути зосередженим, стриманим, не піддаватися емоційним впливам і професійно керувати процесом зйомки. У цій ситуації ми не брали коментарі та не було закадрового голосу, бо сюжет сам розповідав про себе – живим відео та звуком.

У воєнному сьогоднішні України, на жаль, подібні репортажі про заховання Героїв країни, які полягли на полі бою, захищаючи Батьківщину, непоодинокі. І журналісту потрібно вміти сприймати цю реальність і професійно та мудро доносити до аудиторії.

. Темою наступного репортажу є мінна безпека. Репортаж знімався четвертого квітня 2025 року в бориспільському ліцеї «Патріот». Представники ДСНС до дня просвіти з мінної безпеки проводили у ліцеї відповідний захід. У воєнних реаліях цю інформацію повинен знати кожен українець. Для створення репортажу було складено список запитань, які ставилися учасникам заходу, продумано знімальний план, проведено зйомки, потім – начитка (закадровий голос), монтаж і етер.

Четвертий випуск відбувся п'ятого квітня – творча зустріч з авторкою вірша «Буде тобі, враже так, як відьма скаже» Людмилою Горовою. На події мисткиня показувала власні книги та доробки. Цей захід є важливим у сьогоднішні. Люди, які постійно живуть у воєнних реаліях, систематично потрапляють у стресові ситуації та перебувають у них, часто закриваються, від чого страждає їхнє як психологічне, ментальне, так і фізичне здоров'я. Важливість таких подій під час війни полягає у підтримці духу, позитивних, мотиваційних і медитативних аспектах, які передаються відвідувачам під час творчих зустрічей. Крім цього, на

подібних дійствах відбуваються збори донатів для захисників, тому це також важливо пам'ятати.

. Наступним також був культурний захід – презентація виставки картин художньої студії «Нова Марія». Для випуску були підготовані запитання та взято коментарі у відвідувачів.

Прикладну частину нашої бакалаврської кваліфікаційної роботи ми реалізували під час виробничої практики, яку протягом двох місяців ми проходили на базі ТРС «Бориспіль». Це дало нам можливість зануритися в творчо-технологічний процес медіавиробництва, відчувати атмосферу та особливості командної взаємодії, усвідомити її важливість для успішної реалізації журналістських завдань, виконання журналістом своєї професійної та соціальної місії. Під час практики я навчилася працювати у команді, писати сюжети, начитувати закадровий текст, працюючи з власним голосом, брати коментарі, керувати операторами, помічати деталі, перевіряти інформацію, брати інтерв'ю та здобула багато інших журналістських навичок, необхідних для професійного становлення та розвитку.

2.4. Інформативні засоби виразності

Під час реалізації прикладної частини проєкту нами створені текстові та відеорепортажі, які повноцінно розкривали соціальні проблеми українців, передусім тих, які мешкають в бориспільській громаді та/або пов'язаних з нею.

Засобами виразності у текстових репортажах є світлини та словесна динаміка подачі. У відеорепортажах головним засобом виразності є відео – набір відеокадрів, з яких формується відеорозповідь, відеотекст. Під час монтажу завдяки відповідній режисурі шляхом побудови відеоряду засоби виразності можуть або підсилюватися, або послаблюватися, розкривати глибину кадру, акцентувати на важливих деталях, або переносити увагу на інші явища, предмети, відволікаючи від тяжких для сприйняття моментів, знижуючи емоційну зарядженість і тривожність. При цьому значення мають монтажно-режисерські рішення щодо переходів між кадрами, гра світла, тонів і напівтонів та правильне інтонаційне озвучення відеорепортажу журналістом.

Як приклад, можемо виділити те, що у репортажі з турніру по боксу засобом виразності є момент підтримки учасників турніру від дружини та сина Валерія Гудзя; настанови на майбутнє дітям, щоб вони ніколи не здавались і навіть поразки сприймали як досвід, а не як щось погане. Також були моменти, які відтворили вшанування пам'яті загиблого героя, який дуже любив бокс В. Гудзя, а також всіх загиблих у російсько-українській війні.

В етері про мінну безпеку засобом виразності були кадри, де взаємодіяли працівники ДСНС та «Служба освітньої безпеки» з дітьми, їх питання працівникам і проговорення, як діяти, якщо побачили небезпечний предмет на вулиці.

У репортажі про загиблого героя не було початкових слів від кореспондентки, а відразу – кадри: їде кортеж із тілом полеглого військового, на екрані текст: «Без коментарів. Бориспільська громада провела в останню путь захисника України Вадима Борисенка». Далі кадри змінюються на те, як кортеж зустрічають люди з громади, стають на коліна, транслюється слово вшанування від начальниці управління культури, священника. Кадри відображають тугу та плач людей на тлі сумної мелодії без слів.

У відеорепортажі з культурної події було наживо представлено читання поезії самою авторкою, що стало особливим засобом виразності.

Для кращого відображення засобами журналістики події про виставку картин, ми відібрали кадри, де було видно відвідувачів, вирази їхніх облич, очей, промовистими були їхні погляди, міміка, жести, де камера, демонструючи картини, фокусувалася на певних деталях, візуальних образах, спонукаючи до асоціативного мислення та заглибленого осмислення поданих мистецьких робіт. Ці візуальні засоби виразності підсилювались аудіальними. На тлі цього репортажного відеополотна журналістка озвучувала закадровий текст, який лягав на візуальний ряд, створюючи ефект присутності в особливій духовній атмосфері, де все навколо пробуджує найкращі в людині емоції, почуття, спонукає до творення та захисту добра, краси, миру. В цю атмосферу гармонійно вписалися щирі коментарі вихованок студії, відгуки батьків учнів. Використання

природніх шумів, які наповнюють залу, та звуків концертних номерів, що доповнюють подію, передаючи атмосферу та створюючи певну урочистість цієї події.

2.5. Сфера застосування та результати апробації

Результати медіапроєкту передусім будуть застосовані нами в подальшій журналістській діяльності, оскільки в процесі підготовки бакалаврської кваліфікаційної роботи ми опрацювали велику кількість джерел з теми, отримали цінну інформацію та системні знання щодо жанру репортажу та його місця і ролі в журналістській професійній діяльності й апробували дослідницьку частину роботи, застосувавши ці знання під час практики в ТРС «Бориспіль». Працюючи в журналістській команді телерадіостудії в умовах реального медіавиробництва, ми отримали новий для нас і цінний досвід, створюючи репортажі на актуальні соціальні теми, що дозволяє претендувати на журналістські посади, в тому числі репортерські, при подальшому працевлаштуванні.

Практична цінність роботи ще й у тому, що результати нашого дослідницько-прикладного проєкту в подальшому можуть використовуватися у медіа та журналістиці для покращення якості соціально орієнтованих репортажів у засобах масової інформації, а також в освітньому процесі – як прикладний навчальний матеріал у закладах вищої освіти для студентів, що здобувають фах журналіста, зокрема для тих, хто бажає професійно працювати та розвиватися в жанрі репортажу.

Створені матеріали пройшли апробацію під час двох виробничих та переддипломної практик в інтернет-виданні «Новий формат» та ТРС «Бориспіль».

Станом на 5 червня 2025 року репортаж про В. Гудзя зібрав 182 перегляди, а також 5 вподобайок. Відеорепортаж про поховання Героя України В. Борисенка переглянуло 3104 особи. Він отримав 42 вподобайки. 91 перегляд і 2 вподобайки отримав матеріал про мінну безпеку. Репортаж про Л. Горову переглянуло 92 особи, 3 з них поставили вподобайки. Щодо репортажу з виставки картин, то його переглянули 361 людина і 7 з них – вподобали репортаж.

Висновки до розділу II

Для створення проєкту було обрано Комунальне підприємство «ТелеРадіоСтудія» «Бориспіль». У межах проєкту створено два текстових репортажі та чотири відеорепортажі, які підпорядковуються актуальності проблем людства та розкривають їх.

ВИСНОВКИ

Відповідно до поставлених завдань ми узагальнили інформацію щодо становлення журналістського репортажу. Становлення репортажу як жанру пов'язане з розвитком друкованих ЗМІ та новаціями в медіа. Поняття «репортаж» виникло у середині XIX століття у Франції, але сама практика репортерства існувала ще в античні часи — прикладом є описові твори Геродота. Репортаж — це найбільш розгорнутий та емоційний жанр серед інформаційних, який поєднує документальність і особисте сприйняття подій. Він базується на точних фактах, але водночас передає емоції, деталі та атмосферу, зливаючи інформаційний та естетичний аспекти. Цей жанр журналістики пройшов тривалий еволюційний шлях — від звітів про судові процеси й парламентські обговорення до емоційно насичених матеріалів з особистими спостереженнями. Його розвиток тісно пов'язаний з виникненням друкарства, появою періодичних видань у XVIII столітті та зростанням потреби у швидкому висвітленні подій у XIX столітті. Під час воєн та соціальних криз репортаж утвердився як самостійний жанр. У XX столітті, на тлі розвитку інформаційних агенцій і зростання ролі журналіста-свідка, формується нова форма — літературний репортаж, у якому важливу роль відіграє авторський стиль. У другій половині XX століття репортаж починає функціонувати у нових медіа — на радіо, телебаченні, в інтернеті. З'являються нові форми: відео-, мультимедійні та фоторепортажі. Жанр оновлюється відповідно до технологічного прогресу й умов роботи в кризових зонах, поєднуючи елементи розслідування та аналітики. У XXI столітті цифровізація трансформує репортаж, сприяючи появі нових форматів і технологій у межах мультимедійних і конвергентних платформ.

Схарактеризували особливості та види репортажів. У журналістиці виділяють кілька видів репортажу: інформаційний — характеризується оперативністю, подає факти й хронологію без аналізу (наприклад, репортажі з відкриттів або подій); аналітичний — поєднує опис подій з глибоким аналізом причин і наслідків (наприклад, репортажі про катаклізми); проблемний — зосереджений на висвітленні соціальних, економічних чи екологічних проблем,

показує позиції різних сторін; літературний (художньо-публіцистичний) – вирізняється авторським стилем і використанням художніх засобів для емоційного впливу (наприклад, репортаж про подорож). Щодо форматів, то є такі, як телевізійні, радіо, пресові, подієві, тематичні, художні, проблемні, спеціальні.

Дослідили соціальні проблеми українців у сьогоденні, які полягають у праві на незалежність, війні, освітній системі України, вищій освіті, медицині, корупції та правовій системі, переселенцях, військових, які постраждали від війни, проблемах жителів прифронтових зон.

Створили медіапроект «Жанр репортаж в контексті соціальних проблем українців». Для реалізації проєкту було обрано Комунальне підприємство «ТелеРадіоСтудія» «Бориспіль». Перед створенням репортажів було проаналізовано актуальні джерела та визначено фокус — соціальні проблеми українців, пов'язані з війною. Темати репортажів стали: життя біженців за кордоном, вшанування загиблих героїв, мінна небезпека та роль митців у воєнний час. Журналіст не може заздалегідь написати хід всієї події. Проте під час підготовки сценарію ми дотримувались таких етапів: 1) визначили тему та мету репортажів; 2) збрали достовірну інформацію з кількох джерел і безпосередньо від героїв або їхніх близьких; 3) створили сценарний план із розкадруванням, відеорядом, закадровим текстом і діалогами. Перед процесом зйомки ми перевіряли та готували обладнання: камера, мікрофони, штативи, акумулятори, карти пам'яті. Для проєкту створено два текстових репортажі та чотири відеорепортажі. У прикладній частині проєкту створено текстові та відеорепортажі, що розкривають соціальні проблеми. Текстові репортажі використовують світлини та словесну динаміку, а відео — монтаж, світло, озвучку та переходи між кадрами. Приклади включають емоційні моменти підтримки учасників турніру, вшанування загиблих героїв, навчання дітей мінній безпеці, а також живе читання поезії та показ виставки картин із коментарями і звуковим супроводом для створення атмосфери. Особлива увага приділялась

тому, щоб текст був лаконічним, емоційним і не дублював відео, а доповнював його.

Апробаційно перевірили проєкт. Результати медіапроєкту можуть використовуватися для покращення якості соціально орієнтованих репортажів у ЗМІ, в освітньому процесі в університетах, а також у соціальних дослідженнях впливу медіа на громадську думку. Матеріали пройшли апробацію під час практик на платформах «Новий формат» та ТРС. Відеорепортажі мали різну кількість переглядів і вподобань, зокрема найбільшу увагу привернув матеріал про Героя України В. Борисенка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

икова О. Історичні особливості функціонування репортажу в українській пресі // DOUĂ DECENII de la înființarea specializării Limba și literatura ucraineană la Facultatea de Litere – Universitatea Babeș–Bolyai din Cluj-Napoca. Cluj-Napoca, 2020. С. 299-312.

ex B., Туленков М. Освітня система інформаційного соціуму в дискурсі парадигмального прогнозу // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. Харків, 2020. Вип. 85. С. 68-81.

асиленко М. Історичний репортаж. Розвиток теорії, збагачення емпірики. Київ, 2021. С. 53-63.

ордецький К. Жанрова специфіка репортажу в онлайн-виданнях : квал. роб. (проєкт) на здоб. ст. вищої освіти «бакалавр» // Херсонський державний університет. Херсон, 2021. 36 с.

озна О. Дефініційна полеміка в сфері інтернет-журналістики щодо понять «жанр» і «формат» у сучасному інформаційному просторі. Український інформаційний простір. Київ, 2022. С. 119 – 131.

ващук А. Варіативність розвитку репортажу як жанру // Актуальні проблеми слов'янської філології. Київ, 2013. Вип. XXVII. Ч. 1. С. 514 –

абінет Міністрів України Постанова «Про затвердження Державного с

оваленко Ю. До типології сучасного телевізійного репортажу // Культура України. Київ, 2014. С. 185-191.

нзар А. Друкарський верстат Гутенберга: історія винаходу та розвитку // Порадимо. URL: <https://poradumo.com.ua/251743-d-34/> (Дата звернення: а

ршко У. Типологія жанрів інтернет-журналістики: теоретичні аспекти // Вісник Львівського університету. Львів, 2018. Вип. 44. С. 246-253.

узанчук В. Основи радіожурналістики: підручник. Київ : «Знання», 2006. 628 с.

изанчук В. Радіорепортаж – найскладніший інформаційний жанр. Теле- та радіожурналістика: зб. наук. праць. Випуск 12. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2013. С. 132–147

існевська А., Коженівська Т. Мистецтво телевізійного репортажу : навч.-метод. пос. // Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. Луганськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 190 с.

овчан С. Жанрова специфіка репортажу в онлайн-виданнях : квал. роб. // Херсонський державний університет. Херсон, 2021. 36 с.

о

в

пман Н. Етапи становлення репортажу в публіцистиці: особливості й закономірності // Лінгвістичні студії: збірник наук. праць. URL:

р

рлова Н. Жанрова специфіка репортажу в онлайн-виданнях : кваліфікаційна робота (проект) на здоб. ст. вищої освіти «бакалавр» // Херсонський державний університет. Херсон, 2021. 36 с.

ємкова А. Репортаж як жанр спортивного дискурсу // Факультет іноземних мов. С. 40-43.

сан корупції в Україні : порівняльний аналіз результатів в

структурні особливості ранкових радіоефірів (на прикладі радіостанцій «Такт», Radio Roks) // Шифр МВ – 0432. 32 с.

орасюк В. Збирай фактаж – пиши репортаж : практична журналістика // Жанрологія. Ужгород, 2022. 56 с.

нсленко О. Сучасні концептуальні підходи до проблеми соціалізації молоді // Психологія та особистість. Астана, 2017. С. 62-72.

нвчук В. Що таке репортаж // Он-лайн довідник. URL: [Репортаж це: Що таке Репортаж, значення, приклади](#) (Дата звернення: 27.01.2025)

умило Ю. Літературний репортаж у сучасному медіпросторі України:

ц

ї

о

м

модифікації, комунікативні стратегії, тенденції функціонування : квал. роб. / Сумський державний університет. Суми, 2022. 98 с.

утяк Л. «Новий журналізм» у медійному дискурсі України: генеза та жанрово-стилістичні ознаки : дисертація на здоб.наук.ст.кандид.наук із соц. комунікацій : УДК 316.774 : 070.447/.448(477) // Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара. Дніпропетровськ, 2015. 216 с.

сманова О. Українська журналістика в умовах воєнного стану: особливості висвітлення новин. : квал.роб.магістра // Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2022. 69 с.

цун Б. Інформаційні жанри: добірка журналістських матеріалів : квал.роб. // Сумський державний університет. Суми, 2020. 33 с.

ДОДАТКИ

Додаток А.

Покликання на репортажі

Репортаж «Урок безпеки ДСНС»

Покликання на репортаж:

Репортаж «Пам'яті легендарного комбрига: у Борисполі відбувся турнір з боксу на честь Валерія Гудзя»

Покликання на репортаж:

Репортаж «День просвіти з питань мінної безпеки»

Покликання на репортаж:

Репортаж «Бориспіль попрощався із 48-річним захисником України Вадимом Борисенком»

Покликання на репортаж:

Репортаж «Буде тобі, враже так, як відьма скаже»

Покликання на репортаж:

Репортаж «Від натюрмортів до українських пейзажів»

Покликання на репортаж:

Сценарій до репортажу «Урок безпеки ДСНС»

ЗК1: Обережно! Вибухобезпечні предмети. 4 квітня увесь світ відзначає Міжнародний день просвіти з питань мінної безпеки. Отож представники ДСНС та Нацполіції завітали до Ліцею “Патріот”, аби провести урок для учнів 8 класу, та розповісти, як поводитись із підозрілими предметами.

СНХ1: Максим привітання та ознайомлення з темою лекції

ЗК2: За словами рятувальника, міни не мають терміну придатності, зокрема, боєприпаси з часів 2 світової війни залишаються й досі смертельно небезпечними, розповів провідний інспектор відділу організації заходів з попередження надзвичайних ситуацій Максим Оксамит.

СНХ2: Максим про види вибухонебезпечних предметів

ЗК3: Про правила поводження із вибухонебезпечними предметами учням розповіла і правоохоронниця. Будь-які ігри з піротехнікою призводять до кримінальної відповідальності, зауважила інспекторка служби освітньої безпеки Марина Гапенюк.

СНХ3: Інспекторка служби освітньої безпеки Марина Гапенюк про петарди та кримінальну відповідальність.

ЗК4: Діти своєю чергою, активно цікавились деталями про різновиди мін. Вони говорять, що під час уроку дізнались чимало корисних порад.

СНХ4: Учні 8 класу

ЗК5: Такі заходи для дітей працівники ДСНС спільно з правоохоронцями проводять регулярно, зазначає Максим Оксамит.

СНХ5: про автомобіль

ЗК5: Як дітям, так і дорослим ДСНС України нагадує: якщо ви побачили підозрілий предмет - не наближайтесь до нього та одразу повідомляйте про небезпеку за номерами 101 або 102.

Анастасія Усик

Анастасія Пузій

Юлія Глушак

Новини ТРС Бориспіль

Світлини з репортажів

Рис. В1. Світлина зі зйомок репортажу «Мінна безпека»

Рис. В2. Світлина зі зйомок репортажу «Мінна безпека»

Рис. В3. Світлина зі зйомок репортажу «Мінна безпека»

Рис. В4. Світлина зі зйомок репортажу «Війна і поезія»

Рис. В5. Світлина зі зйомок репортажу «Війна і поезія»

АНОТАЦІЯ

Пузій А. «Жанр репортаж у контексті соціальних проблем українців»

Ключові слова: репортаж, соціальні проблеми, репортаж про соціальні проблеми, місце репортажів, види репортажів.

Для реалізації проєкту було обрано ТРС «Бориспіль». Це медіа простір, створений для мешканців Борисполя і про них. Щодня вони інформують глядачів про події в громаді, розповідають історії про людей, які поруч, і своїми справами змінюють наше сьогоднішнє та майбутнє.

Темами репортажів стають події або питання, які зацікавлюють людей. У межах цього проєкту темами випусків стали соціальні проблеми українців: 1) життя українських біженців за кордоном; 2) заховання героїв; 3) мінна безпека; 4) роль митців у сьогоднішньому.

У межах проєкту створено три текстових матеріали, які розкривають такі соціальні проблеми, як допомога біженцям за межами України. Про це йдеться у матеріалах «У Болгарії можуть перебувати українці, які оформили статус тимчасового захисту» та «У Варшаві люди відкривали свої домівки для біженців з України». Одним з аспектом життя людей є подорожі. Про комфортні мандрівки йдеться у матеріалі «Подорож до Варшави крізь історію та сучасність завдяки комфорту міського транспорту». Також у медіапростір вийшли п'ять відеорепортажів: про полеглого захисника Вадима Борисенка, урок з мінної безпеки, творча зустріч з Л. Горовою і культурний захід – презентація виставки картин.

Puziy A. "The Reportage Genre in the Context of Social Problems of Ukrainians"

al problems as helping refugees outside Ukraine. This is discussed in the materials “Ukrainians who have obtained temporary protection status can stay in Bulgaria” and “People in Warsaw opened their homes to refugees from Ukraine”. One aspect of people’s lives is travel. Comfortable journeys are discussed in the material “A journey to Warsaw through history and modernity thanks to the comfort of public transport”.